

har ønsket og attraaet, den Knap, der i denne Sag bandt Høire og Venstre sammen til nyttigt Arbejde. Nu har jeg derimod Indtrykket af, at det ærede Medlem Knap selv har Troen paa, at han vil kunne udrette Noget i Forsvarssagen, og det er vel egentlig den bitre Stusselse, han talte om. — Det ærede Medlem fra Randers (N. P. Jensen) og jeg ere enige i saa overordentlig Meget, enige i det Hovedsagelige, i det, som det kommer an paa; det, som ligger os imellem, er egentlig, hvad jeg vil kalde en Strid om Keiserens Skjæg, det er en Uenighed, om det vil være heldigt at stemme for hans Forslag eller for vort, men da der nu er det Mærkbærdige eller Uheldige ved begge vore Forslag, at intet af dem kommer til Afstemning, er det egentlig temmelig orkesløst at gaa videre ind paa Diskussionen derom. At det ærede Medlem iøvrigt er overbevist om, at jeg ved mine Udtalelser ikke har tilsigtet at sige hverken ham eller noget andet Medlem her i Salen noget Afstørende, det stoler jeg paa. — Den ærede Ordfører fremsatte igaar nogle Bemærkninger til de Udtalelser, jeg fremsatte i Mødet iforgaars. Jeg giver den ærede Ordfører Ret i Et, og det er, at det er overordentlig vanskeligt at gjøre sine Modstandere tilpas, og — vi kunne jo være ganske oprigtige — da vi staa paa forskjellige Standpunkter, er det egentlig heller ikke det, vi særlig lægge an paa. Det ærede Medlem bebrejdede os, at vi ikke tidligere havde sagt Noget om Enkeltbederne i hans Betænkning, hvilket ganske vist var os vanskeligt — det bemærker jeg her blot i Parenthes — fordi Flertallets Betænkning jo blev fremmet med overordentlig Hurtighed til Ministeren og derfra her ind i Salen. Han bebrejdede os ogsaa, at vi nu, efterat han første Dag havde rettet særlig Opfordring til os om at udtale os, saa have gjort det. Ja, det viser, at Brygl skulle vi have, ligesom Drengen, enter han tog Bogen op eller lod den ligge; men under alt dette beviste han ikke paa et eneste Punkt noget Urigtigt i Alt, hvad jeg havde sagt iforgaars. Naar han angaaende 1858 mente at have handlet paa den hensynsfuldste Maade ved sine Udtalelser og udhøvede, at han havde gjort saaledes, fordi det ikke havde været i hans Interesse at kalde det samme Billede frem som jeg, skal jeg dertil bemærke, at jeg hverken i hele denne Sag eller ved min Udtalelse iforgaars har tænkt paa hans eller min Interesse, men jeg har troet, og jeg troer endnu, at det er i Landets Interesse, uafhængigt af, om man mulig derved rammer Berner eller ikke, at minde Landet om, at en Tilfidsættelse af de militære Gen-

syn i 1858 ramte os saa haardt i 1864, og at de Beregninger, man dengang gik ud fra, om, at man havde en Fredstid for sig paa en Menneskealder, vare sørgelige Illusioner. Jeg tror, det er rigtigt at minde derom, og jeg minder derom, ikke for at ramme Nogen som helst, men for at vi i Fremtiden kunne lære af Fortiden og undgaa dens Feil i Fremtiden. Heller ikke gennem alt det, som den ærede Ordfører fremsatte angaaende Hr. Willes og Major Müllens mere eller mindre betydningsfulde Stilling til Høire og Venstre paaviste han det Alleringeste om noget Urigtigt i den Paastand, som jeg fremsatte, at Regjeringen allerede i 1867, uagtet det dengang ikke stod saa klart som nu, at vi vare de Små tilspes, dog ikke var fjern fra den Tanke, at Fordringen om Njøbenhavns Landbefæstning maatte komme frem, Noget, som fremgik klart af den daværende Krigsministers Udtalelser, naar man ikke alene ser hen til den enkelte Uttring, som er fremjat i Betænkningen, men ogsaa til Hovedet og Halen, som hører dertil. Heller ikke har det ærede Medlem afstræffet en eneste af de Bemærkninger, som jeg fremsatte i mine Udtalelser angaaende Generalstabschefens Stilling og angaaende Misforstaaelserne af Skrivelsen af 20de Januar 1873. Naar det ærede Medlem snildt trænerede Sagen ved at sige, at disse Misforstaaelser kunde have været undgaaede, hvis Skrivelsen var bleven trykt, og at det var min Skyld, at dette ikke var sket, saa skal jeg dog oplysne ham om, at det var ifølge en Udvalgsbeslutning. Jeg har ganske vist stemt imod, at alle de paagjældende Skrivelser skulde trykkes, og jeg vilde fremdeles bære mig ad paa samme Maade nu som tidligere. Jeg har her i Salen overfor en tidligere Krigsminister og ligeledes i Udvalget paa det Bestemteste udtalt mig imod Optrykning eller Anvendelse, helt eller delvis, af de militære Autoriteters Udtalelser til Krigsbestyrelsen, fordi det er min Overbevisning, at man ikke kan forvente at faae fuldstændig uforbeholdne Udtalelser frem fra de paagjældende Autoriteter, naar de udsættes for, at deres Skrivelser muligvis 10 Aar efter, under helt andre Forhold, kunne blive optrykte, brugte eller misbrugte. Den paagjældende Skrivelse indeholder ingen Hemmeligheder, men under Debatten her med tidligere Krigsministre ligesom ogsaa i Udvalget har jeg forfægtet det Princip, at det efter min Opfattelse ikke var rigtigt at gjøre det, og derfor er det, at jeg i Udvalget bestemt fraraadede Anvendelse af de paagjældende Skrivelser enten helt eller delvis. Men vi kunne jo desværre